

DOVRE KOMMUNE

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2022/190-2

Saksbehandler: Astrid Skomakerstuen

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
2022/16	23.05.2022	Kommunestyret

Høringsinnspill; bedre lokale polititjenester og beredskap

Saksutredning:

Justisminister Emilie Enger Mehl har bedt Kommunene om å gi høringsuttalelse med bakgrunn i bedre lokale polititjenester.

Regjeringen vil sikre trygghet, god rettssikkerhet og tilgjengelige tjenester for innbyggerne i hele landet. Det norske samfunnet med høy tillit, levende lokalsamfunn og en sterk offentlig sektor danner et solid utgangspunkt for å gjøre beredskapen bedre. Målet for regjeringen er en justissektor som forebygger bedre, der ressursene er tilgjengelige og finner hverandre, og der politiet og nødetatene er til stede i hele Norge.

I Hurdalsplattformen fremgår det at Regjeringen vil opprette polititjenestesteder i dialog med kommunene og politidistriktene på steder der det er et lokalt ønske om det, og geografiske faktorer eller kriminalitetsbildet tilsier at det bør opprettes. Det skal opprettes 20 nye tjenestesteder, og arbeidet skal starte i 2022. For at disse skal lokaliseres der behovet er størst, trenger vi innspill fra kommunene.

Politiets innbyggerundersøkelse 2021 viser at innbyggerne i Norge har gjennomgående høy trygghetsfølelse og høy tillit til politiet. 93 prosent av Norges befolkning føler seg trygge der de bor og ferdes. 80 prosent har ganske eller svært stor tillit til politiet.

Likevel opplever innbyggere bosatt i mindre befolkningstette områder at politiet er mindre tilgjengelige enn før nærpoltireformen, som ble iverksatt under regjeringen Solberg.

Forskjellen etter kommunestørrelse har vært økende fra 2015 til 2021. Polititjenestene og beredskapen i hele landet skal styrkes, for å sikre god forebygging av kriminalitet, god lokalkunnskap og raskere respons ved alvorlige hendelser. Samtidig skal ikke den faglige kvalitetsutviklingen som politiet har vært gjennom de siste årene, svekkes.

Det er store forskjeller mellom kommunene når det gjelder hvilke utfordringer de står overfor. Kommunene selv, sammen med lokalt politi, er best til å vurdere hva som trengs mest i deres kommune. Regjeringen vil bruke flere virkemidler i arbeidet med å utvikle det statlige tjenestetilbudet i lokalsamfunnene, men tiltakene som velges skal ha sitt grunnlag i dialog og lokale behov.

Dette gjelder ikke minst for politiet. Politidistriktene har dialog med kommunene, blant annet gjennom politiråd og samarbeidsavtaler. Alle kommuner er tildelt en politikontakt som skal fungere som et kontaktledd mellom politiet, befolkningen og andre aktører i lokalsamfunnet. Over halvparten av landets kommuner har organisert sitt forebyggende arbeid overfor barn og unge gjennom SLT-modellen (Samordning av lokale rus- og kriminalitets-forebyggende tiltak). Næringslivskontakter, familievoldskoordinatorer og radikaliseringskontakter er også funksjoner som er etablert for å bidra til å styrke det lokale forebyggende arbeidet i kommunene. Dette er tiltak som det kan bygges videre på, gjerne i kombinasjon med andre virkemidler som flere politiresurser i nærmiljøet.

Lokalsamfunn må ha evne og kapasitet til å forebygge og håndtere kriminalitet, ulykker og naturhendelser. For å lykkes med dette må politi, nødetater og kommune jobbe godt sammen. Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) skriver følgende i sin 2021-rapport om evaluering av nærpoltireformen:

Selv om kommune-politisamarbeidet blir stadig bedre, er det ulikt hvor langt arbeidet har kommet i de enkelte kommunene. Det er fortsatt behov for videreutvikling. Hvordan mål om et synlig og lokalt tilstedeværende politi best kan nås, må avklares med den enkelte kommune ut fra et omforent og realistisk virkelighetsbilde. Det er viktig å understreke at dette ikke bare er politiets ansvar. For at samarbeidet skal fungere etter hensikten må i tillegg den enkelte kommune sette av ressurser og følge opp kommunens ansvar og forpliktelser.

DFØ (Direktoratet for forvaltning og økonomistyring) har siden 2016 levert årlige rapporter i sin følgeevaluering av nærpoltireformen. Dette arbeidet fortsetter fram til direktoratet skal levere sin sluttrapport innen utgangen av 2022. Som en del av arbeidet med denne evalueringen har kommunene med jevne mellomrom blitt spurt om å vurdere effektene av nærpoltireformen gjennom intervjuer og spørreundersøkelser. I månedsskiftet februar/mars 2022 sender DFØ ut en ny spørreundersøkelse, der kommunene blir bedt om å gi sitt syn på en rekke spørsmål om det konkrete samarbeidet mellom kommune og politi og om politiets innsats i kommunen. Svarene på spørreundersøkelsen – og DFØs funn over tid – vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre arbeidet med å styrke det lokale politiet.

Justisminister Enger Mehl ønsker å invitere kommunene til å gi en vurdering av tjenestene som politiet leverer, og komme med innspill til hvordan politiet kan levere bedre tjenester til lokalsamfunnet. Hvilke utfordringer har kommunen når det gjelder kriminalitet, beredskap og sivile tjenester, og hvordan kan politiet bidra til å håndtere utfordringene? I denne forbindelse er det utarbeidet et sett spørsmål som jeg ber dere besvare.

Kommune og politi er to ulike organisasjoner som samarbeider om å møte en rekke felles utfordringer. Ulike kommuner i samme politidistrikt vil kunne prioritere og løse oppgaver på forskjellige måter – og organisere seg ulikt. Jeg oppfordrer derfor kommunen til å ha dialog med politiet i arbeidet med å svare på brevet. Politiet vil ta kontakt med ledelsen i kommunen for å tilby dialog. Dialogen kan også brukes til å oppdatere og forbedre lokale avtaler om kommune-politi-samarbeid.

Etter å ha mottatt innspill fra kommunene skal tilbakemeldingene behandles i departementet. Politidirektoratet og politidistriktene bidrar i prosessen som skal føre til bedre polititjenester i hele landet

Vurdering:

Etter at nærpolitireformen ble innført har distriktene stadig tapt ressurser mot de større områdene. Senest i 2020 fikk Innlandet politidistrikt et nedtrekk på 49 millioner. Dette betyr i praksis at distriktet mister enda flere ansatte ved at stillinger holdes vakante og trekkes inn, samt at vakt distriktet blir ytterligere utvidet. Dette skaper uholdbare arbeidsforhold for de ansatte, men også utrygghet for innbyggerne her. Får vi hjelp og bistand når vi trenger det?

Lange avstander resultere ikke bare i lang ventetid, men også i at operasjonssentralen må gjøre prioritering om det i heletatt blir sendt ut patruljer til ulykker og andre hendelser. Lange avstander fører til at politiet nesten alltid er siste blålys etat på hendelsesstedet, noe som også påvirker tryggheten til brann- og ambulanse personell. Som igjen påvirker det kommunale budsjettet fordi personell fra brann får flere timer aktiv tid, i påvente av politi.

Vi går inn i en tid med forventet mere trafikk langs våre veier, i Gudbrandsdalen har vi E6 som hovedfartsåre, i tillegg til at Dombås er et knutepunkt og E136 er ulykkes utsatt hele året. Vi vet også at det er et stort antall utenlandske vogntog og personbiler som flere ganger daglig kjører forbi våre tettsted, ruspåvirkete sjåførere setter seg bak rattet og gjør det å ferdes langs veien utrygt. Dette er ikke unikt, men avstandene som er i vårt distrikt er kolossale. Og den gjennomsnittlige responstiden er under enhver kritikk.

Ordførers innstilling:

1. Hvilke utfordringer mener dere kommunen vil stå overfor innenfor områdene forebygging, beredskap og sivile tjenester de neste årene?

En av de største utfordringene for Dovre kommune er beredskap. Ved hendelser er den kommunale Brann- og redningstjenesten i aller fleste tilfeller først på stedet sammen med ambulanse. Ambulanse har kun ansvar for liv og helse, og det blir dermed Brann sin plikt til å utføre politiets oppgaver, i tillegg til sine egne inntil patrulje er på stedet. Dette gjelder likeså mye PLIVO som trafikkulykker, brann og andre hendelser. Det er uholdbart at kommunale brannvesen skal utøve oppgaver der politietaten eier ansvaret.

Som en konsekvens av lav vaktberedskap er at den kommunale brann og redningstjenesten får en høy ansvars belastning, som igjen fører til økte økonomiske utgifter for kommunen.

Det er en skremmende utvikling at lokale brann- og redningsvesen overtar stadig flere oppgaver fra politi og helsevesen. Dette begrunnes gjerne ut fra at brannvesenet er første blålysetat som kommer til ulykker og andre hendelser. Det faktiske bildet er nok noe mer nyansert. Økende arbeidsmengde for brannvesenet har skjedd gradvis, og er et resultat av oppståtte hendelser. Det mangler helhetlig analyser, samt bevisst arbeidsdeling fra myndighetenes side.

Brann og redningstjenesten har ordensmyndighet inntil politi er på stedet, uten at det er noen avklaring på hvilke fullmakter og myndighet som følger dette.

Brannvesenet skal være trent på ledelse av egen innsats og også sammen med andre aktører i samvirke, men har ikke eget opplæringsopplegg for begrepet "skadestedsledelse". Noe som ivaretar politiets rolle på et skadested, eller andre ulykker. Dette er uheldig sett ut fra lovverkets forventninger om dokumentert opplæring. Politiet har dedikert personell med spesiell opplæring som står i rollen som innsatsledere.

Det foreligger ikke avklaringer for hvilke arbeidsoppgaver som ligger utenfor brannvesenets pålagte oppgaver og som kan følges opp med fakturering for påløpte kostnader. Politiet har mulighet til å fakturere helseforetakene for bistand til transport av pasienter, mens kommunene ikke har anledning til å fakturere der Brann og redning har dekket opp for manglende politi beredskap.

Av siviltjenester så er timer for pass og utstedelse en stor utfordring. Tilbudet er sentralisert i eget distrikt med begrenset åpningstid. På grunn av høy andel fritidsinnbyggere, benytter flere av disse anledningen til å ordne pass når de er i distriktet. Siden det er høy belastning på tilbudet i mer sentrale strøk også, da forplanter problemet seg. Derfor må fastboende vente mange måneder på ledige timer hos lokalt polititjenestested, eller de må ut av distriktet for å få passtime. Noe som igjen skaper ventetid på andre passkontor.

2. Er kommunen tilfreds med politiets bemanningsutvikling, tjenestestedstruktur og tjenestetilbud? Hvis ikke, hva er årsakene?

Det er viktig å presisere at vi har høy tillit til lokale polititjenestemenn, den store utfordringen ligger i ressurser. Vi er på ingen måte tilfredse med bemannings- og vaktområdeutviklingen som har vært i vårt distrikt de siste årene.

Nord Gudbrandsdal politidistrikt har felles vakt område med Midt Gudbrandsdal politidistrikt, noe som resultere i svært store avstander.

Eks dersom vaktpatruljen er i Skjåk så er det 182 km til Bjorli, og dersom noe skjer samtidig på Ringebu er det 153 km igjen fra Bjorli. Samtidig som Gudbrandsdalen har en stor andel fritidsinnbyggere og turister, i tillegg til dette går E6 igjennom dalen og over Dovrefjell. Det er også transportkorridorer både til Vestlandet gjennom R15 og Strynefjellet og til Møre og Romsdal gjennom Lesja E136. Med så store avstander går mesteparten av vakttiden for en patrulje med i transport av beredskapen på kryss og tvers i et stort geografisk distrikt, og gir en responstid som ikke er forsvarlig.

Dette fører til høy arbeidsbelastning og stort ansvarsområdet, samtidig som det tapper kommunene for politiets tilstedeværelse.

Dovre Kommune ser også store utfordringer med rekruttering, for hvem ønsker bosette seg eller jobbe i et slikt distrikt på sikt.

- Hvem vil ha vakt flere kvelder i uka, i et distrikt hvor en må risikerer kjøre over en time uttrykning for å komme frem til et skadested hvor ambulanse allerede har forlatt med pasient(er)?
- Hvor det ikke er en ekstra patrulje i nærheten og den eneste hjelpen en får er fra brannpersonell?
- Uttrykning på varierende veier og med en operasjonssentral som dirigerer fra Hamar og ikke nødvendigvis har forståelse for de geografiske avstander som er i Nord Gudbrandsdalen?
- Hvor du på jobb dagen etter hører om ulykker og lovbrudd begått på din vakt- men som det ikke var vurdert at du skulle reise ut på?

Dette er ikke krisemaksimering- dette er realiteten for oss her i distriktet. Andre blålysetater må ty til "kreative" løsninger fordi de ikke vet NÅR eller OM politiet kommer til stedet.

Truende og utrygge situasjoner er økende spesielt i ambulansetjenesten, og det er nødvendig at de må bryte sine retningslinjer for å ta ansvar for egen sikkerhet på arbeidsplassen. Noe som igjen går utover innbyggere sin trygghet. Det refereres til brudd på hvilebestemmelser og overtidsbruk i polititjenestene- dette vitner ikke om et distrikt med lite aktivitet og korte avstander.

Sentrale føringer er at Nord-Gudbrandsdal lensmannsdistrikt legger til rette for arbeidsplaner som ivaretar publikum til tid og sted hvor det erfaringsmessig skjer mest. Nord og Midt-Gudbrandsdal blir sett på som en vaktregion, med konsekvensen at en flytter beredskapen til dag/kveld. Dette oppfordrer ikke til familieliv eller en attraktiv arbeidsplass. Ei heller tiltak som trygger innbyggere på at vi får bistand- når vi trenger det.

3. Både kommunen og politiet har ansvar for å sikre innbyggernes trygghet og gode tjenester. Hvordan kan polititjenestene og samarbeidet mellom kommunen, politiet og ev. andre lokale aktører som nabokommuner og fylket videreutvikles for å sikre dette? Hvilke ressurser ser kommunen for seg at de kan avsette til videreutvikling av samarbeidet om å sikre innbyggernes trygghet?

Dovre Kommune har i dag et nært samarbeid med politiet gjennom lokal politikontakt. Det er kort vei fra folkevalgte politi gjennom Politirådet og andre fora hvor kommunens administrasjon er i kontakt med politiet av ulike årsaker. Nærhet til polititjenestested og tjenestemenn som bor lokalt skaper automatisk nærhet og trygger innbyggere.

4. Hva er ønsket utvikling når det gjelder tilgjengeligheten til politiets tjenester?

Det lokale polititjenestested må styrkes, det må lages rom for at de ansatte skal få turnuser som lar seg forene med familieliv og det må lages vaktordninger som sikrer innbyggerne responstid på maks 25 min. For å oppnå dette må det tilføres flere fysiske politibetjent stillinger til Lesja og Dovre politikontor.

5. Ønsker kommunen et nytt tjenestested i politiet? Hvis ja, kan kommunen tilby lokaler, for eksempel samlokalisering med andre kommunale tjenester?

Dovre har i dag kontor-og tjenestested for politiet på Dombås. Utfordringen er som nevnt over altfor stort vakt-distrikt, som igjen skaper redusert tilgjengelighet og beredskap i kommunen. **Nord Gudbrandsdalen trenger flere faktiske stillinger og ikke flere kontor.**

Kommunestyrets behandling av sak 16/2022 i møte den 23.05.2022:

Behandling

Ingrid Tøndel (AP) kom med følgende forslag:

Endring av siste setning til ordførerens forslag til vedtak:

Nord-Gudbrandsdalen trenger flere faktiske stillinger og ønsker at kontoret på Dombås øker bemanningen. Men sekundært ser vi at en etablering av nytt kontor og tilføring av ressurser til kontoret i Vågå vil gi en økt ressurstilgang for Dombås politistasjon.

Ordførerens forslag m/endringsforslaget fra AP ble vedtatt (11).

Vedtak

1. Hvilke utfordringer mener dere kommunen vil stå overfor innenfor områdene forebygging, beredskap og sivile tjenester de neste årene?

En av de største utfordringene for Dovre kommune er beredskap. Ved hendelser er den kommunale Brann-og redningstjenesten i aller fleste tilfeller først på stedet sammen med ambulanse. Ambulanse har kun ansvar for liv og helse, og det blir dermed Brann sin plikt til å utføre politiets oppgaver, i tillegg til sine egne inntil patrulje er på stedet. Dette gjelder likeså mye PLIVO som trafikkulykker, brann og andre hendelser. Det er uholdbart at kommunale brannvesen skal utøve oppgaver der politietaten eier ansvaret.

Som en konsekvens av lav vaktberedskap er at den kommunale brann og redningstjenesten får en høy ansvars belastning, som igjen fører til økte økonomiske utgifter for kommunen.

Det er en skremmende utvikling at lokale brann- og redningsvesen overtar stadig flere oppgaver fra politi og helsevesen. Dette begrunnes gjerne ut fra at brannvesenet er første blålysetat som kommer til ulykker og andre hendelser. Det faktiske bildet er nok noe mer nyansert. Økende arbeidsmengde for brannvesenet har skjedd gradvis, og er et resultat av oppståtte hendelser. Det mangler helhetlig analyser, samt bevisst arbeidsdeling fra myndighetenes side.

Brann og redningstjenesten har ordensmyndighet inntil politi er på stedet, uten at det er noen avklaring på hvilke fullmakter og myndighet som følger dette.

Brannvesenet skal være trent på ledelse av egen innsats og også sammen med andre aktører i samvirke, men har ikke eget opplæringsopplegg for begrepet "skadestedsledelse". Noe som ivaretar politiets rolle på et skadested, eller andre ulykker. Dette er uheldig sett ut fra lovverkets forventninger om dokumentert opplæring. Politiet har dedikert personell med spesiell opplæring som står i rollen som innsatsledere.

Det foreligger ikke avklaringer for hvilke arbeidsoppgaver som ligger utenfor brannvesenets pålagte oppgaver og som kan følges opp med fakturering for påløpte kostnader. Politiet har mulighet til å

fakturere helseforetakene for bistand til transport av pasienter, mens kommunene ikke har anledning til å fakturere der Brann og redning har dekket opp for manglende politi beredskap.

Av siviltjenester så er timer for pass og utstedelse en stor utfordring. Tilbudet er sentralisert i eget distrikt med begrenset åpningstid. På grunn av høy andel fritidsinnbyggere, benytter flere av disse anledningen til å ordne pass når de er i distriktet. Siden det er høy belastning på tilbudet i mer sentrale strøk også, da forplanter problemet seg. Derfor må fastboende vente mange måneder på ledige timer hos lokalt polititjenestested, eller de må ut av distriktet for å få passtime. Noe som igjen skaper ventetid på andre passkontor.

2. Er kommunen tilfreds med politiets bemanningsutvikling, tjenestestedstruktur og tjenestetilbud? Hvis ikke, hva er årsakene?

Det er viktig å presisere at vi har høy tillit til lokale polititjenestemenn, den store utfordringen ligger i ressurser. Vi er på ingen måte tilfredse med bemannings- og vaktområdeutviklingen som har vært i vårt distrikt de siste årene.

Nord Gudbrandsdal politidistrikt har felles vakt område med Midt Gudbrandsdal politidistrikt, noe som resultere i svært store avstander.

Eks dersom vaktpatruljen er i Skjåk så er det 182 km til Bjorli, og dersom noe skjer samtidig på Ringebu er det 153 km igjen fra Bjorli. Samtidig som Gudbrandsdalen har en stor andel fritidsinnbyggere og turister, i tillegg til dette går E6 igjennom dalen og over Dovrefjell. Det er også transportkorridorer både til Vestlandet gjennom R15 og Strynefjellet og til Møre og Romsdal gjennom Lesja E136. Med så store avstander går mesteparten av vakttiden for en patrulje med i transport av beredskapen på kryss og tvers i et stort geografisk distrikt, og gir en responstid som ikke er forsvarlig.

Dette fører til høy arbeidsbelastning og stort ansvarsområdet, samtidig som det tapper kommunene for politiets tilstedeværelse.

Dovre Kommune ser også store utfordringer med rekruttering, for hvem ønsker bosette seg eller jobbe i et slikt distrikt på sikt.

Hvem vil ha vakt flere kvelder i uka, i et distrikt hvor en må risikerer kjøre over en time uttrykning for å komme frem til et skadested hvor ambulanse allerede har forlatt med pasient(er)?

Hvor det ikke er en ekstra patrulje i nærheten og den eneste hjelpen en får er fra brannpersonell?

Uttrykning på varierende veier og med en operasjonssentral som dirigerer fra Hamar og ikke nødvendigvis har forståelse for de geografiske avstander som er i Nord Gudbrandsdalen?

Hvor du på jobb dagen etter hører om ulykker og lovbrudd begått på din vakt- men som det ikke var vurdert at du skulle reise ut på?

Dette er ikke krisemaksimering- dette er realiteten for oss her i distriktet. Andre blålysetater må ty til "kreative" løsninger fordi de ikke vet NÅR eller OM politiet kommer til stedet. Truende og utrygge situasjoner er økende spesielt i ambulanse tjenesten, og det er unødvendig at de må bryte sine retningslinjer for å ta ansvar for egen sikkerhet på arbeidsplassen. Noe som igjen går utover innbyggere sin trygghet. Det refereres til brudd på hvilebestemmelser og overtidsbruk i polititjenestene- dette vitner ikke om et distrikt med lite aktivitet og korte avstander.

Sentrale føringer er at Nord-Gudbrandsdal lensmannsdistrikt legger til rette for arbeidsplaner som ivaretar publikum til tid og sted hvor det erfaringsmessig skjer mest. Nord og Midt-Gudbrandsdal blir sett på som en vaktregion, med konsekvensen at en flytter beredskapen til dag/kveld. Dette oppfordrer ikke til familieliv eller en attraktiv arbeidsplass. Ei heller tiltak som trygger innbyggere på at vi får bistand- når vi trenger det.

3. Både kommunen og politiet har ansvar for å sikre innbyggernes trygghet og gode tjenester. Hvordan kan polititjenestene og samarbeidet mellom kommunen, politiet og ev. andre lokale aktører som nabokommuner og fylket videreutvikles for å sikre dette? Hvilke ressurser ser kommunen for seg at de kan avsette til videreutvikling av samarbeidet om å sikre innbyggernes trygghet?

Dovre Kommune har i dag et nært samarbeid med politiet gjennom lokal politikontakt. Det er kort vei fra folkevalgte politi gjennom Politirådet og andre fora hvor kommunens administrasjon er i kontakt med politiet av ulike årsaker. Nærhet til polititjenestested og tjenestemenn som bor lokalt skaper automatisk nærhet og trygger innbyggere.

4. Hva er ønsket utvikling når det gjelder tilgjengeligheten til politiets tjenester?

Det lokale polititjenestested må styrkes, det må lages rom for at de ansatte skal få turnuser som lar seg forene med familieliv og det må lages vaktordninger som sikrer innbyggerne responstid på maks 25 min. For å oppnå dette må det tilføres flere fysiske politibetjent stillinger til Lesja og Dovre politikontor.

5. Ønsker kommunen et nytt tjenestested i politiet? Hvis ja, kan kommunen tilby lokaler, for eksempel samlokalisering med andre kommunale tjenester?

Nord-Gudbrandsdalen trenger flere faktiske stillinger og ønsker at kontoret på Dombås øker bemanningen. Men sekundært ser vi at en etablering av nytt kontor og tilføring av ressurser til kontoret i Vågå vil gi en økt ressurstilgang for Dombås politistasjon.